

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-436
28 вересня 2018 року

**Управління громадського здоров'я
Міністерства охорони здоров'я
України**

*Щодо Санітарного регламенту
для закладів загальної середньої освіти*

На обговоренні в Міністерстві охорони здоров'я України перебуває проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» (далі – проект Санітарного регламенту).

Проектом Санітарного регламенту передбачається визначення гігієнічних стандартів для усіх типів закладів загальної середньої освіти усіх форм власності, виконання яких дозволить створити безпечні умови для організації освітнього процесу. Оскільки до засновників закладів загальної середньої освіти належать міські, селищні та сільські ради, Асоціація міст України у межах своєї компетенції проаналізувала проект нормативно-правового акта і вважає за необхідне висловити свої пропозиції до нього.

Щодо інформації, що є важливою, але відсутня в проекті Санітарного регламенту

Зважаючи на те, що Санітарний регламент є важливим документом, що регулює санітарні умови перебування, навчання та інших видів діяльності дітей у закладі освіти, вважаємо за необхідне додати в нормативно-правовий акт такі норми:

1. Виписати частину в Санітарному регламенті щодо медичного обслуговування дітей.
2. Передбачити дії педагогічного, медичного та технічного персоналу у випадку надзвичайних ситуацій. Наприклад, отруєння хімічними речовинами, під час інфекційних захворювань.
3. Вказати допустиму сумарну кількість годин (уроків) тижневого навантаження учнів при 5-ти денному навчальному тижні та 6-ти денному. (Інваріантна і варіативна частини навчального плану).
4. Вказати тривалість навчального року початкової школи не менше 175 робочих днів, і школи II-III ступенів — 190 робочих днів.

5. Надати рекомендації щодо складання розкладу уроків, зокрема дати відповіді на запитання: Чи потрібно при складанні розкладу уроків враховувати оптимальне співвідношення навчального навантаження протягом тижня, а також правильне чергування протягом дня і тижня предметів природничого математичного і гуманітарного циклів з уроками мистецтва, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, трудового навчання та основ здоров'я і фізичної культури? Чи потрібно враховувати динаміку розумової працездатності учнів протягом дня та тижня? Чи передбачає робочий тиждень для учнів першого класу протягом навчального року додатковий розвантажувальний день – четвер, у розклад якого не вводяться предмети, що потребують значного розумового напруження (математика, мови)? Чи необхідно проводити оцінку розкладу уроків? Для цього пропонувалося використовувати методика, розроблену Н. Гребняком і В. Машиністовим (1993 р.). За цією методикою кожний навчальний предмет має різний бал складності та ступінь важкості (при цьому зауважуємо, що методика застаріла). На якому уроці ліпше проводити контрольні роботи?

6. Додати норму, що б регламентувала режим роботи груп подовженого дня. При цьому, на нашу думку, слід визначити тривалість прогулянок, самопідготовок (коли пропонується менша кількість часу на виконання домашнього завдання).

7. Визначити, коли за часом має закінчуватись II зміна, якщо вона має розпочатись не пізніше 14:00.

8. Передбачити наявність листа здоров'я дитини, який необхідний для занять із фізичної культури.

9. Додати до запропонованого комплексу вправ для очей, комплекси вправ для профілактики загальної втоми, покращення мозкового кровообігу, зняття втоми тулуба та зняття стомлення з плечового поясу та рук.

10. Додати режим харчування учнів, час між прийомами їжі, а також асортимент продукції шкільних буфетів.

11. Додати норми про формування здоров'язберезувальних навичок у здобувачів освіти відповідно до їх віку, статі та фізичних можливостей, зокрема під час прибирання класів учнями, самообслуговування та генерального прибирання кабінетів, території за їх згодою та згодою батьків або осіб, які їх замінюють. Передбачити накривання обідніх столів черговими класами.

12. Додати рекомендації з розміщення учнів за партами, а саме: з пониженою гостротою зору (Чи мають учні сидіти за першими партами в першому ряді від світлонесучої стіни?); з пониженим слухом (Чи розміщуємо учнів за першими і другими партами крайніх рядів?).

13. Розділ II «Санітарно-гігієнічні норми влаштування території» пропонуємо доповнити пунктом, що не дозволяється розміщувати поблизу школи малі архітектурні форми (на якій відстані), де часто продається шкідлива для дітей продукція (чіпси, солодкі напої тощо).

14. Також вважаємо доцільним у пункті 4 після слів «контейнери для

сміття» додати слова «з відповідними сортувальними мітками (папір, скло, пластик, харчові відходи тощо)».

15. У Розділі III «Гігієнічні вимоги до будівель та приміщень» вважаємо необхідним пункт 3 доповнити реченням «Вхід повинен бути облаштований пандусом, зручним для пересування на візку», оскільки повинно бути забезпечено безперешкодний доступ у приміщення школи для осіб із інвалідністю.

16. У пункті 5 після слів «дезінфекційних засобів» додати «зареєстрованих в установленому порядку».

17. Пункт 30 частини «Фізкультурно-спортивні приміщення» Розділу III доповнити абзацом 3 наступного змісту: «Спортивні снаряди повинні бути з безпечних для дітей матеріалів».

18. В абзаці 6 пункті 31 частини «Фізкультурно-спортивні приміщення» Розділу III перше речення після слів «з додаванням хлору» доповнити наступними словами «у відсутності дітей.».

19. Пункт 10 частини «Організація харчування» Розділу VI «Забезпечення харчування» доповнити постановою Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2004 року «Про затвердження норм харчування дітей у навчальних та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку» (зі змінами).

20. Підпункт є) пункту 2 Розділу II «Вимоги до харчових продуктів, які використовуються суб'єктами господарювання, що здійснюють харчування в навчальних закладах» Рекомендацій із здорового харчування дітей у закладах загальної середньої освіти (Додаток 4) доповнити наступним реченням: «Не застосовувати повторно використану після смаження рафіновану олію».

21. Відповідно до Концепції Нової української школи у класах початкової школи має бути створено ігрові та інші зони для дітей, окрім того, методика навчання згідно з новим Державним стандартом початкової освіти передбачає ігрові та рухливі форми роботи з дітьми. Зважаючи на граничну наповнюваність класів 30 учнів, визначену Законом України «Про освіту», та невідповідність навчальних приміщень вимогам нового Держстандарту, вважаємо за доцільне зазначити площу навчальних приміщень з розрахунку на 1 учня, що б врахувало вимоги Нової української школи до забезпечення освітнього процесу.

Щодо визначеної тривалості домашніх завдань

У той же час дискусійними є питання, щодо тривалості виконання домашніх завдань. Так, у розділі V «Забезпечення освітнього процесу» у пункті 5 проекту Санітарного регламенту передбачено тривалість виконання домашніх завдань для учнів 3-9-х класів — 1 год та 1,5 год для учнів 10-12-х класів. Зважаючи, наприклад, на вимоги Державного стандарту базової повної середньої освіти та вимоги шкільних програм, розроблених на його основі, така тривалість виконання домашнього завдання не забезпечить повне виконання зазначено Державного стандарту. Пропонуємо збільшити

допустиму тривалість виконання домашніх завдань і передбачити її окремо для різних рівнів освіти: початкової (1-4 класи), базової (5-9 класи) та старшої (10-12 класи) школи. Крім того, варто визначити, чи задаються домашні завдання на вихідні і святкові дні?

Щодо імперативу забезпечувати навчання учнів 5 класів та класів з інклюзивним навчанням лише у I зміні

У розділі V «Забезпечення освітнього процесу» в абзаці другому пункту 1 проекту Санітарного регламенту передбачено навчання учнів 5-х класів та класів з інклюзивним навчанням лише у I зміні. Така норма у закладах загальної середньої освіти, наповнюваність у яких значно перевищує норму, призводить до порушень. Зважаючи на це та на зростання класів інклюзивної освіти, невідповідність типової будови закладів освіти зростанню контингенту учнів у великих містах, пропонуємо для учнів 5-х класів та класів з інклюзивним навчанням визначити I зміні, як правило, а не імператив.

Отже, Асоціація міст України просить Міністерство охорони здоров'я України доопрацювати проект наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» з урахуванням викладених вище пропозицій.

Виконавчий директор Асоціації

О. В. Слобожан